



## בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 1004-10-12

ניתן ביום 16 אוגוסט 2015

המערער

משה גולדמן

-

המשיב

המוסד לביטוח לאומי

בפני: הנשיא יגאל פליטמן, סגנית הנשיא ורדה וירט-ליבנה, השופטת יעל אנגלברג שהם נציג ציבור (עובדים) מר ראובן בוימל, נציג ציבור (מעסיקים) מר אמנון גדעון

בשם המערער - עו"ד עמוס כהן  
בשם המשיב - עו"ד רולן ספז

### פסק דין

#### השופטת יעל אנגלברג שהם

לפנינו ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב יפו מיום 27.8.12 (השופטת הדס יהלום ונציגי הציבור מר יוסף גרשונוביץ והגב' נילי מאיר; ב"ל 26658-10-11) שבו נדחתה תביעת המערער להכרה בפגיעתו בטנטון כ"פגיעה בעבודה".

#### רקע עובדתי

1. המערער יליד 1945; עובד שנים ארוכות כקצין מבצעים באל-על ונחשף במסגרת עבודתו לרעש מזיק של מנועי המטוסים.
2. תביעת המערער שהוגשה ביום 10.8.08 למוסד לביטוח לאומי (להלן: "המוסד") להכיר בליקוי השמיעה ממנו הוא סובל כ"פגיעה בעבודה",



## בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 1004-10-12

נתקבלה. אולם, תביעתו להכיר בטנטון כ"פגיעה בעבודה", נדחתה. כנגד דחיית המוסד הגיש המערער תביעתו לבית הדין האזורי.

המחלוקת בין הצדדים נגעה לשאלה - האם התקיימו במערער תנאי סעיף 84א(3) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה-1995 (להלן: "החוק") - "פניות חוזרות ונשנות לטיפול רפואי שתועדו ברשומה רפואית".

3. הצדדים הסכימו כי התשתית העובדתית תכלול חמש פניות. פנייה מיום **13.12.99** ופניות מיום **6.5.08**, **13.5.08**, **28.5.08** ו-**21.7.08**. עוד הסכימו הצדדים, כי התביעה תידון על סמך סיכומים בכתב.

4. **בית הדין האזורי** לאחר עיון בטענות הצדדים דחה את התביעה בקובעו כי אין די בפניות התובע בתלונות על הטנטון כדי לעמוד בתנאי סעיף 84א(3) לחוק הביטוח הלאומי. בית הדין האזורי קבע כי אין לקחת בחשבון את הפנייה הראשונה של המערער בשנת **1999** משזו לא לוותה בפנייה נוספת ואילו יתר הפניות היו כולן במועדים סמוכים ביותר להגשת התביעה ולא נעשה כל מעשה אופרטיבי כגון הפנייה לבדיקת שמיעה אלא רק אבחון של טנטון. מכאן, קבע בית הדין האזורי, כי אין התלונות עומדות בתנאי סעיף 84א(3) לחוק.

### טענות הצדדים בערעור

5. לטענת המערער, יש לבחון כל מקרה על פי נסיבותיו כאשר בין הגורמים ניתן למנות את מספר הפניות, עיתוין, מהותן, תיאור התלונה ופעילותו של המערער בעניין והמשותף לכולם הוא התחקות אחר אמיתות התלונה אשר תסייע להחליט האם המבוטח אכן סובל מטנטון. לדבריו, פנייתו משנת **1999** מצביעה על אמינות תלונתו ואילו תלונותיו מחודש **מאי 2008** וחודש **יולי 2008** מחזקות את תלונותיו כך שיש להכיר בפניות כחוזרות ונשנות עוד בטרם הוגשה תביעתו למוסד ומכלול הפניות מעידות על מהימנותם. עוד מצייין המערער, כי בסיכומיו בבית הדין האזורי הסכים המשיב לשתי בדיקות ודי בכך כדי להקים תשתית עובדתית כנדרש.



## בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 1004-10-12

6. לעמדת המוסד, הפניות משנת 2008 נעשו לאחר שהמערער חדל לעבוד בחשיפה לרעש ועל כן אין הפניות עומדות בתנאי סעיף 84א(ב)(2); אין לראות בפנייה משנת 1999 פנייה מהימנה שכן במשך שנים רבות לא הייתה פנייה נוספת; בבדיקה בשנת 2004 לא התלונן המערער על קיומו של טנטון; אף שהוסכם בעניין שתי פניות (מיום 6.5.08, ומיום 13.5.08), שתי הפניות קרובות זו לזו ויש מקום לחזור ולבחון האם ניתן לראות בהן כשתי פניות נפרדות והאם בכלל די בשתי פניות נפרדות.
7. הצדדים ביקשו כי פסק הדין יינתן על ידי מותב על יסוד הודעת הערעור והטענות שהועלו בעל פה במסגרת קדם הערעור אשר ישמשו כסיכומים בפני המותב.

### הכרעה

8. לאחר שבחנו את טענות הצדדים ואת החומר שבתיק מצאנו כי דין הערעור להתקבל. ונפרט.
9. סעיף 84א(ב) לחוק קובע כי טנטון יוכר כ"פגיעה בעבודה" בתנאים הבאים:

"84א(ב) רעש תמידי באוזניים (להלן - טנטון) עקב חשיפה לרעש, לא יוכר כפגיעה בעבודה אלא אם כן התקיים האמור בס"ק (א) וכן כל אלה -

(1) כושר השמיעה בתדירויות הגבוהות פחת בשיעור של 25 דציבל לפחות בכל אחת מהאוזניים; לעניין זה, "תדירויות גבוהות" - תדירויות של 3000 ו-4000 מחזורים בשניה;

(2) הטנטון תועד לראשונה ברשומה רפואית, לפני שהמבוטח חדל לעבוד בחשיפה לרעש מזיק;

(3) הפגיעה בתפקוד עקב הטינטון חייבה פניות חוזרות ונשנות לטיפול רפואי, שתועדו ברשומה רפואית".



## בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 1004-10-12

התנאים להכרה בטנטון הם שלושה - ירידה בכושר השמיעה בשיעור 25 דציבל בתדירויות הגבוהות; תיעוד הטנטון לפני שהמבוטח חדל לעבוד בחשיפה לרעש מזיק; ופניות חוזרות ונשנות.

10. ההלכה הפסוקה לעניין הכרה בטנטון כ"פגיעה בעבודה" מבוססת על העיקרון המנחה כי לאור העובדה שמדובר בתלונה סובייקטיבית שקשה לעמוד על טיבה במבחן אובייקטיבי, אמות המידה לבחינתה מותרת לברר עד כמה שניתן את מהימנות התלונה. על רקע עקרון יסוד זה נקבעו בחוק כי לצורך הכרה בטנטון כ"פגיעה בעבודה" יש לעמוד בתנאי סף של ירידה בשמיעה (סעיף 84א(ב)(1)), תיעוד קודם להפסקת העבודה בחשיפה לרעש מזיק (סעיף 84א(ב)(2)) וכן יש להצביע על פניות חוזרות ונשנות של תלונות בנוגע לטנטון (סעיף 84א(ב)(3)).

ההלכה הפסוקה קבעה את אמות המידה על פיהן יש לבחון את תנאי סעיף 84א(ב)(3) לחוק הדורשות קיומן של פניות חוזרות ונשנות כאשר העיקרון העומד בבסיסן הוא כאמור בחינת אותנטיות התלונות החוזרות ונשנות. וכך נקבע בפרשת **גנאים** :

1. אין להתחשב בפניות לרופא לאחר הגשת התביעה למוסד.
2. די בשתי פניות בלתי תלויות זו בזו עקב תלונת הטנטון כאשר פניית מבוטח לרופא, הפנייתו לבדיקה, ביצוע הבדיקה וחזרה לרופא עם תוצאות הבדיקה יחשבו כולם כפנייה אחת.
3. אין לקבוע פרק זמן פורמאלי שבמסגרתה או על פיה ייחשב מבוטח כעומד בתנאים הן ביחס להגשת התביעה הן ביחס לתקופות שחלפו בין מועד פנייה אחת לחברתה שכן אין במרחק הזמן כשלעצמו כדי להעיד על מהימנות התלונה ועל הדבר להבחן במכלול נסיבות אותו העניין המובא בפני המוסד או בית הדין.
4. על בית הדין שהעניין מובא בפניו לשקול לקיים דיון הוכחות לבחינת טענות הצדדים לעניין עמידה בתנאי של פניות חוזרות ונשנות. ככל שקיים קושי לקבוע את אותנטיות התלונות החוזרות ונשנות, עליו לשקול מינוי מומחה רפואי לבחינת הקשר הסיבתי שבין הטנטון לבין



## בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 1004-10-12

הרעש המזיק ויכול שבתשובת המומחה יהא כדי לסייע בבחינת השאלה לעניין עמידה בתנאי בדבר אותנטיות התלונות (עב"ל (ארצי) 31583-06-13 המוסד - גנאים פהד, ניתן ביום 27.6.12; להלן: "פרשת גנאים").

עוד נקבע כי את בחינת התנאי של קיומן של פניות חוזרות ונשנות יש לבצע באופן גמיש שיביא לידי ביטוי את המטרה האמיתית של קביעת התנאים להכרה בטנטון, והיא אותנטיות התלונות (פרשת גנאים וכן עב"ל(ארצי) 39707-03-12 אמיל כהן - המוסד, ניתן ביום 25.2.14)

11. תכלית התנאים הנדרשים להכרה בטנטון כנובעת מליקוי שמיעה שהוכר כ"פגיעה בעבודה" היא שהוכח שהטנטון הוא תוצאה מחשיפה לאותו רעש מזיק.

במקרה שלפנינו, לא חלקו הצדדים שלמערער ליקוי שמיעה שהוכר כ"פגיעה בעבודה". אין גם מחלוקת כי פניית המערער בתלונה על קיומו של טנטון בשנת 1999 נעשתה בעודו עובד בחשיפה לרעש מזיק. המחלוקת היחידה בין הצדדים נוגעת לשאלה האם ניתן לראות בפניותיו פניות חוזרות ונשנות כנדרש בסעיף 84א(ב)(3) כאשר למעט הפנייה משנת 1999, נעשו כל יתר הפניות בסמוך להגשת תביעתו למוסד.

12. טענת המוסד כי אין לראות בפנייה משנת 1999 כפנייה רלוונטית לעמידה בתנאי הוראות סעיף 84א(ב)(3) הנ"ל - אין לקבלה. משתכלית הוראות החוק היא בחינה של אמינות התלונות, הרי שדווקא הפנייה בשנת 1999 נעשתה שלא על מנת לקבל דבר אלא בתלונה אמיתית על בעיה רפואית המצריכה טיפול ואין סיבה להטיל ספק במהימנותה ולא ללקחה בחשבון כאחת הפניות (ראו גם עב"ל 535/08 המוסד - מיכאל קנטור, ניתן ביום 10.3.10).

העובדה שבסמוך לה לא חזר המערער על תלונותיו, אין בה כדי להעיד כי אינה מהימנה ואין כל דרישה כי הפניות החוזרות ונשנות תעשנה בסמיכות זמנים דווקא. יוזכר בעניין זה, כי מטופלים רבים המבקשים מזור לבעיית הטנטון נענו בעבר כי אין טיפול לבעיה זו ועל כן מיעטו לחזור על תלונותיהם. אין



## בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 1004-10-12

בעובדה זו כדי להפחית ממנהימנות התלונה הראשונה או בכדי לאיינה כפי שאין בתלונות הסמוכות בזמן זו לזו כדי להעיד בהכרח על מהימנותן. על הדברים להיבחן בנסיבות העניין הספציפי המובא בפני בית הדין ולא מצאנו מקום שלא לקבל את התלונה משנת 1999 כאותנטית. ענייננו שונה מפרשת **אריה סלומון** (עב"ל 51863-0511, המוסד - אריה סלומון, ניתן ביום 19.11.1) שם לא הוכרה הפנייה המוקדמת שנעשתה שנים רבות לפני הפנייה למוסד וזאת הן בשל העובדה כי לא היתה תלונה מפורשת על טנטון, הן בשל העובדה כי לאורך כל התקופה היו פניות לקבלת טיפול רפואי בנוגע לירידה בשמיעה אך לא היו כל תלונות על טנטון. בענייננו, לא הצביעו הצדדים על פניות חוזרות ונשנות לקבלת טיפול רפואי בנוגע לירידה בשמיעה אף שאין חולק כי היתה כזו ומכאן כי אין ללמוד על העדר פנייה בעניין הטנטון כי התלונה בשנת 1999 לא היתה אותנטית.

13. באשר לפניות בחודש מאי 2008, אכן, פניות אלה נעשו לאחר סיום עבודתו של המערער אלא שהמוסד הסכים לקבלן וכל שטען הוא כי מדובר בפניות סמוכות זו לזו שאין די בהן. בפרשת **גנאים** קבע בית הדין כי **"די בשתי פניות בלתי תלויות זו בזו עקב תלונת הטנטון כדי שהמבוטח יחשב כמי שעמד בדרישות הסעיף"**.

בית הדין האזורי קבע כי כל שמופיע בתיעוד הרפואי הוא תיעוד הטנטון ואבחון של טנטון ורק ביום 28.5.08 ציין ד"ר מילט כי התובע אינו יכול לשהות בסביבת רעש. בית הדין האזורי קבע כי משלא הסביר התובע מדוע נעשו הפניות במועד שבו נעשו ומשנעשו במועד סמוך לתביעה, הרי שלא נעשו מחמת צורך אמיתי אלא לצורך התביעה בלבד ועל כן אין לראותן כעומדות בתנאי החוק.

14. דומה כי בית הדין האזורי נקלע לכלל שגגה. עיון בפניות מעלה כי המערער פנה ביום 6.5.08 לרופא מומחה לאף, אוזן, גרון בתלונה על קיומו של הטנטון, הופנה לבדיקות שמיעה וחזר ופנה בחודש זה עוד שלוש פעמים. לדברי ב"כ המערער, הפנייה בחודש יולי 2008 נעשתה לאחר קבלת ייעוץ משפטי, אך הפניות בחודש מאי נעשו עוד קודם לכן ואין כל סיבה להטיל בהן ספק.



## בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 1004-10-12

15. דעתנו היא, כי משבחר המוסד שלא לחקור את המערער לעניין מועד פניותיו הרי שטענות המערער לא נסתרו ולא ניתן לקבוע כי אין הן משקפות תלונות אותנטיות. כאמור וכעולה מפרשת גנאים "מבחן פורמליסטי של פערי זמן בין הפניות והתביעה למוסד... ראוי קודם כל שהמוסד יברר עם מגיש התביעה את הסיבה להגשתה במועדה ונסיבות הפניות הקודמות למומחים בעטייה" (פרשת גנאים).

משקיימת בפנינו בדיקה משנת 1999 המעידה על קיומו של טנטון ומשבפנייה מיום 6.5.08 צוין כי מזה "שש-שבע שנים לפחות צפופים באוזניים. עד לפני 3 שנים חשוף לרעש. השמיעה יורדת" והפניות נעשו עוד בטרם פנה המערער לייעוץ משפטי, משתוצאות הפנייה בחודש מאי 2008 תומכות ברישום הרפואי משנת 1999 ולא הוכח כי הפנייה בחודש מאי 2008 אינה משקפת תלונה אמיתית, הרי שלאור תכלית התנאים המגבילים של סעיף 84(ב)(3) שעניינם סינון תלונות לא מהימנות, יש מקום להכיר בפניות המערער משנת 1999 ומחודש מאי 2008, כפניות חוזרות ונשנות העומדות בתנאי סעיף 84(ב) לחוק.

16. המוסד ביקש כי בית דין זה יחזור ויבחן האם די בשתי פניות כדי לעמוד בתנאי סעיף 84(ב)(3) לחוק הדורשת קיומן של "פניות חוזרות ונשנות". בפרשת גנאים נקבע כי די בשתי פניות. משעולים הדברים בקנה אחד עם הכלל "מיעוט רבים - שניים" (ירושלמי, יומא, ב, ד), יפים הדברים אף בענייננו ולא מצאנו כי יש מקום לחזור ולבחון סוגיה זו בשנית.

### סוף דבר

17. דין הערעור להתקבל. משניתן לראות בפניות המערער כעומדות בתנאי "פניות חוזרות ונשנות" ומשאינן מחלוקת בין הצדדים בנוגע לקיומם של יתר תנאי סעיף 84(ב) לחוק, יוכר הטנטון ממנו סובל המערער כ"פגיעה בעבודה".


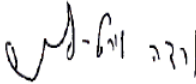

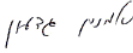



**בית הדין הארצי לעבודה**

**עב"ל 1004-10-12**

18. המוסד יישא בהוצאות המערער בסך של 4,000 ₪ אשר ישולמו תוך 30 יום שאם לא כן יישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד לתשלום המלא בפועל.

ניתן היום, א' אלול תשע"ה (16 אוגוסט 2015) בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

 <hr/> יעל אנגלברג שהם, שופטת	 <hr/> ורדה וירט-ליבנה, סגנית נשיא	 <hr/> יגאל פליטמן, נשיא, אב"ד
 <hr/> מר אמנון גדעון, נציג ציבור (מעסיקים)	 <hr/> מר ראובן בוימל, נציג ציבור (עובדים)	